

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE

**ISIKUTE SERTIFITSEERIMISASUTUSTE
AKREDITEERIMISULATUSTE
KIRJELDAMISE JA
HINDAMISE KAVANDAMISE JUHIS**

*INSTRUCTION ON DESCRIPTION OF ACCREDITATION
SCOPES AND PLANNING OF ASSESSMENT OF PERSONS'
CERTIFICATION BODIES*

EAK VJ1 – 2018

Tallinn 2018

Autorlus ja põhimõtted

Käesolev dokument on koostatud EAK töögrupi poolt koosseisus EAK sertifitseerimise, inspekteerimise ja tõendamise üksuse juht E. Endrekson ja peaassessor M. Valm. Dokument on ettenähtud kasutamiseks valdkondliku juhiseana koos juhendiga EAK J2 isikute sertifitseerimisasutuste akrediteerimisulatusete kirjeldamisel ja hindamise kavandamisel.

Dokumendi teksti ei ole lubatud müügi eesmärgil paljundada.

Ametlik keel

Dokumenti võib vajadusel tõlkida teistesse keeltesse. Eestikeelne versioon on ja jääb esmaseks.

Täiendav teave

Täiendava teabe saamiseks käesoleva dokumendi kohta palume pöörduda EAK-sse, Mäealuse 2/1 12618 Tallinn, www.eak.ee.

Kinnitus

Käesoleva dokumendi on kinnitanud:

/digiallkiri/

Kristiina Saarniit

EAK juhataja

27.02.2018

SISUKORD:

1. Sissejuhatus	4
2. Akrediteerimiskriteeriumid	4
3. Akrediteerimisulatus kirjeldus	4
3.1 Surveseadme valdkonna isikute sertifitseerimine	4
Surveseadme kasutamise järelevaataja	4
Surveseadmetööd tegev isik	4
Surveseadme auditit tegev isik	4
3.2 Gaasipaigaldise valdkonna isikute sertifitseerimine	4
Gaasipaigaldise kasutamise järelevaataja	5
Gaasitööd tegev isik	5
Gaasipaigaldise auditit tegev isik	5
3.3 Masina valdkonna isikute sertifitseerimine	5
Masina kasutamise järelevaataja	5
Masinatööd tegev isik	5
Masina auditit tegev isik	5
3.4 Elektrivaldkonna isikute sertifitseerimine	5
Elektriala isikud	6
3.5 Püsiliiteid tegeva isiku heakskiitmine	6
4. Hindamise üldpõhimõtted kõikide valdkondade korral	6
4.1 Üldist	6
4.2 Esmahindamine	7
4.3 Järelevalvehindamine	7
4.4 Uushindamine	7
4.5 Akrediteerimisulatus laienduse hindamine	7
4.6 Vastavushindamistegevuse vaatlus	7
4.6.1 Üldist	7
4.6.2 Valdkondlikud erijuhised	8
Muudatuste leht	10

1. Sissejuhatus

Käesoleva dokumendi eesmärgiks on esitada lisaks dokumendile EAK J2 „Akrediteerimishindamise protseduur“ täiendavad juhised isikute sertifitseerimisasutuste akrediteerimisulatusete kirjeldamiseks ja hindamise kavandamiseks. Dokumendi järgimine on kohustuslik EAK personalile, sh peaassessoritele, erialaassessoritele, ekspertidele ning akrediteeritud isikute sertifitseerimisasutustele.

2. Akrediteerimiskriteeriumid

EAK kehtestatud akrediteerimiskriteeriumid isikute sertifitseerimisasutustele on esitatud dokumendis EAK J1.

3. Akrediteerimisulatusete kirjeldus

Isikute sertifitseerimisasutuse (edaspidi asutus) akrediteerimisulatusete kirjeldus sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- akrediteeritud isikute sertifitseerimisasutuse nimi, nagu see on toodud seonduvas akrediteerimistunnistuses;
- EAK logo ja isikute sertifitseerimisasutuse akrediteeringu number;
- isikute sertifitseerimist teostav struktuuriüksus ja tegevuskoha(tade) aadress(id).

Akrediteerimistunnistuse lisas esitatakse avaldus selle kohta, et isikute sertifitseerimisasutus on akrediteeritud standardi EVS-EN ISO/IEC 17024:2012 nõuete suhtes ja dokumendi väljaandmise kuupäev.

Täpsustatud akrediteerimisulatused on kirjeldatud tulenevalt valdkonna spetsiifikast.

3.1 Surveseadme valdkonna isikute sertifitseerimine

Sertifitseerimise liik <i>Category of certification</i>		Normdokument <i>Normative document</i>	Sertifitseerimisskeem <i>Certification scheme</i>
Surveseadme kasutamise järelevaataja		Seadme ohutuse seadus § 10	
Surveseadmetööd tegev isik			
Surveseadme auditit tegev isik	auru-, kuumavee- ja vedeliku- katlad, auru ja kuumavee- torustikud	Majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrus nr 88, Seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimisskeemile esitatavad nõuded	
	aurukatel töörohuga kuni 20 baari, kuumavee- ja vedeliku- katel, auru ja kuumavee- torustik		
	surveanumad ja meditsiini- gaasisüsteemid, ohtliku gaasi torustikud		
	ohtlikku vedelikku sisaldavad paiksed anumad ja ohtliku vedeliku torustikud		
	ohtliku vedeliku veoanumad		
surveseadme paigaldus ja remondi projektide hindamine			

3.2 Gaasipaigaldise valdkonna isikute sertifitseerimine

Sertifitseerimise liik	Normdokument	Sertifitseerimisskeem
------------------------	--------------	-----------------------

<i>Category of certification</i>	<i>of</i>	<i>Normative document</i>	<i>Certification scheme</i>
Gaasipaigaldise kasutamise järelevaataja		Seadme ohutuse seadus. § 10	
Gaasitööd tegev isik		Majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrus nr 88, Seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimisskeemile esitatavad nõuded	
Gaasipaigaldise auditit tegev isik			

3.3 Masina valdkonna isikute sertifitseerimine

<i>Sertifitseerimise liik</i>	<i>Normdokument</i>	<i>Sertifitseerimisskeem</i>
<i>Category of certification</i>	<i>Normative document</i>	<i>Certification scheme</i>
Masina kasutamise järelevaataja	Seadme ohutuse seadus. § 10	
Masinatööd tegev isik	Majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrus nr 88, Seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimisskeemile esitatavad nõuded	
Masina auditit tegev isik		
liftid, kaubaliftid, platvormtõstukid, ehitustõstukid		
kõisteed		
eskalaatorid ja traveaatorid ehk liikurteed		
liikurnoolkraanad, raudteekraanad		
tornkraanad, statsionaarsed noolkraanad, portaalkraanad		
sild-, pukk- ja konsoolkraanad		
hüdrotõstukid, korvtõstukid		
lõbustuspargi seadmed		

3.4 Elektrivaldkonna isikute sertifitseerimine

<i>Sertifitseerimise liik</i>	<i>Normdokument</i>	<i>Sertifitseerimisskeem</i>
<i>Category of certification</i>	<i>Normative document</i>	<i>Certification scheme</i>

Elektriala isikud	Seadme ohutuse seadus. § 10 Majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrus nr 88, seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimiskeemile esitatavad nõuded	
-------------------	--	--

3.5 Püsiliiteid tegeva isiku heakskiitmine

Direktiivist/õigusaktist ja juhendist EA-2/17 tulenevalt esitatakse akrediteerimisulatus järgmiselt:

Direktiiv/ EV õigusakt	Vastavus- hindamismenetlus (Lisa, Artikkel)	Sertifitseerimise liik	Standardid
<i>Directive/Est. legal act</i>	<i>Conformity assessment procedure (Annex, Article)</i>	<i>Category of certification</i>	<i>Standards</i>
Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2014/68/EL Seadme ohutuse seadus <i>Directive 2014/68/EU of the European Parliament and of the Council Equipment safety act</i>	Lisa I p.3.1.2	Püsiliiteid tegeva isiku heaks- kiitmine <i>Approval of permanent joining persons</i>	Keevitaja <i>Welder</i>
	§ 11		Keevitus- operaator <i>Welding operator</i>
	<i>Annex I cl.3.1.2</i>		Jootja, jootmis- seadme operaator <i>Brazer, brazing operator</i>
	§ 11		EN ISO 9606-1:2017 Välja arvatud/ <i>except</i> 9.3 c) EN ISO 9606-2:2004 EN ISO 9606-3:1999 EN ISO 9606-4:1999 EN ISO 9606-5:2000
			EN ISO 14732:2013 Välja arvatud/ <i>except</i> 5.3 c)
			EN ISO 13585:2012

4. Hindamise üldpõhimõtted kõikide valdkondade korral

4.1 Üldist

Asutuse hindamise läbiviimisel arvestatakse akrediteerimisulatus, asutuse teisi akrediteeringuid, asutuse juhtimissüsteemi toimivust ja EAK varasemat kogemust konkreetse asutuse hindamisel.

Asutuste akrediteerimisele rakenduvad täiendavad nõuded on toodud alljärgnevas tabelis:

Hindamise meetod	Esma- või uushindamine	Järelevalvehindamine	Ulatuse laienduse hindamine ¹
------------------	------------------------	----------------------	--

Doku- mentatsiooni ülevaatus	X	X	X
Kohapealne hindamine	Valim: vähemalt 1 sertifitseerimise ja personali toimik iga sertifitseerimise liigi kohta Uushindamisel vastavalt akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	17024: iga-aastane Valim: tulenevalt asutuse sertifitseerimistest asjakohane sertifitseerimiste ja personali toimikute arv iga sertifitseerimise liigi kohta akrediteerimistsükli jooksul	Valim: vähemalt 1 sertifitseerimise ja personali toimik iga sertifitseerimise liigi kohta
Sertifitseeri- miste vaatlus	X Uushindamisel vastavalt akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	X Vastavalt akrediteerimistsükli hindamisprogrammile	X ¹

¹Taotluse hindamisel määratletakse, millisel viisil akrediteerimisulatus laienduse hindamine vastavalt sertifitseerimise valdkonna nõuetele läbi viiakse.

Peaassessor koostab kogu akrediteerimistsükli hõlmava hindamisprogrammi (dokumenteeritakse vabas vormis), mis peab tagama, et akrediteerimistsükli jooksul hinnatakse kõiki akrediteerimisulatuses olevaid sertifitseerimise liike.

Kui selline hindamine akrediteerimistsükli ei ole võimalik, peab EAK akrediteerimisulatus vähendama.

4.2 Esmahindamine

Esmahindamisel tuleb järgida EAK J2 protseduuri ja käesolevat juhist.

Esmahindamisel hinnatakse asutuse juhtpõhimõtete ja protseduuride rakendamist asutuse kohapealse hindamise käigus ja kõikides asukohtades, kus see on asjakohane.

Esmahindamisel kontrollitakse kõikide rakenduvate akrediteerimisnõuete sh EA, IAF, jm. dokumentide täidetust ja toimimist ning hinnatakse kogu taotlevat akrediteerimisulatus.

4.3 Järelevalvehindamine

Järelevalvehindamisel tuleb järgida EAK J2 protseduuri ja käesolevat juhist.

4.4 Uushindamine

Uushindamisel tuleb järgida EAK J2 protseduuri ja käesolevat juhist.

4.5 Akrediteerimisulatus laienduse hindamine

Akrediteerimisulatus laienduse hindamisel tuleb järgida EAK J2 protseduuri ning käesolevat juhist.

4.6 Vastavushindamistegevuse vaatlus

4.6.1 Üldist

Vaatlused kavandatakse iga peatükis 4 toodud sertifitseerimise valdkonna jaoks eraldi.

4.6.1.1 EAK poolt arvestatakse vaatluste planeerimisel lisaks EAK J2 p. 2.3.3 toodud juhistele järgneva:

- asutuse üldine tulemuslikkus ja eelnev kogemus asutuse võimekusest oma tööga hakkama saada;

- huvipoolte tagasiside ja järelevalveasutuste nõuded, kliendiuuringud;
- asutuse siseauditite tulemused;
- skeemi ja skeemiomaniku nõuded jms;
- asutuse tööstruktuuri muutused – töö suurenemine;
- sertifitseeritud isikute arv akrediteerimisulatuses;
- asutuse isikute sertifitseerimise personali (eksamineerijad,ksamikorraldajad, otsuse tegijad jm.) hindamise ja kvalifitseerimisprotsessi usaldusväärsus;
- eelmise hindamise, muu asutuses toimunud hindamise või vaatluse tulemused jms.

4.6.1.2 Lisaks arvestatakse vaatluste valimisel veel järgmist: eksamineerijate,ksamikorraldajate jm. personali arv; erinevad eksamineerijad,ksamikorraldajad; kas eksamineerijad,ksamikorraldajad on oma töötajad või ressurss väljapoolt;ksamid mitmes tegevuskohas;ksamil kasutatavad vahendid ja seadmed; kogemused asutuse muudest akrediteeringutest. Vaatluste valimisel ei vaatle EAK tavaliselt korduvalt samu eksamineerijaid,ksamikorraldajaid, keda on juba samas ulatuses vaadeldud.

4.6.2 Valdkondlikud erijuhised

4.6.2.1 Surveseadme valdkonna isikute sertifitseerimine

1. Surveseadme kasutamise järelevaataja

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

2. Surveseadmetööd tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

3. Surveseadme auditit tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi nii kirjalik kui ka praktiline eksam (*kui on rakendatav*).

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku kui ka praktilise eksami (*kui on rakendatav*) läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia nii ühe kirjaliku kui ka praktilise eksami (*kui on rakendatav*) vaatlus.

Laienduse korral valdkonna sees võib arvestada eelnevaid vaatlusi ning laienduse võib läbi viia dokumentatsiooni põhjal.

4.6.2.2 Gaasipaigaldise valdkonna isikute sertifitseerimine

4. Gaasipaigaldise kasutamise järelevaataja

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

5. Gaasitööd tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

6. Gaasipaigaldise auditit tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi nii kirjalik kui ka praktiline eksam (*kui on rakendatav*).

Esmahindamisel vaadeldakse nii kirjaliku kui praktilise eksami (*kui on rakendatav*) läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia nii ühe kirjaliku kui ka praktilise eksami (*kui on rakendatav*) vaatlus.

Laienduse korral valdkonna sees võib arvestada eelnevaid vaatlusi ning laienduse võib läbi viia dokumentatsiooni põhjal.

4.6.2.3 Masina valdkonna isikute sertifitseerimine

7. Masina kasutamise järelevaataja

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

8. Masinatööd tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

9. Masina auditit tegev isik

Sertifitseerimisel viiakse läbi nii kirjalik kui ka praktiline eksam (kui on rakendatav).

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku kui ka praktilise eksami (kui on rakendatav) läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia nii ühe kirjaliku kui ka praktilise eksami (kui on rakendatav) vaatlus.

Laienduse korral valdkonna sees võib arvestada eelnevaid vaatlusi ning laienduse võib läbi viia dokumentatsiooni põhjal.

4.6.2.4 Elektrivaldkonna isikute sertifitseerimine

10. Elektriala isikud

Sertifitseerimisel viiakse läbi kirjalik valikvastustega eksam.

Esmahindamisel vaadeldakse kirjaliku eksami läbiviimist.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb EAK poolt läbi viia vähemalt ühe eksami vaatlus.

4.6.2.5 Püsiliiteid tegeva isiku heakskiitmine

Vaatluste kavandamisel lähtutakse järgmisest jaotusest:

- Grupp 1 – keevitaja: EN ISO 9606 erinevad osas;
- Grupp 2 – keevitusoperaator: EN ISO 14732;
- Grupp 3 – jootja, jootmiseseadme operaator: EN ISO 13585

Esmahindamisel tuleb iga grupi sees läbi viia vaatlus.

Akrediteerimistsükli jooksul tuleb igas grupis läbi viia vähemalt üks vaatlus.

Juhul kui toimub laiendus grupi sees, siis võib laienduse läbi viia dokumentatsiooni ülevaatusel põhjal. Kui laiendus toimub uude gruppi, tuleb läbi viia vaatlus.

Muudatuste leht

UUS	VANA	Kuupäev	Muudatuse sisu	Kinnitus
EAK VJ1-2018	-	27.02.2018	Dokumendi esmaväljaanne	/digiallkiri/
p. 4.6.2.1, 4.6.2.2, 4.6.2.3	p. 4.6.2.1, 4.6.2.2, 4.6.2.3	11.11.2019	Teksti täiendatud (<i>eksami rakendatavus</i>)	/digiallkiri/